

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:
в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра рускі.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских св'ят о 5¹/₂ год. пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.—

Рекламації неопечатані є вільні від порта. — Оголошенє звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні допесеня по 30 сот. від стрічки.

Пропаганда православія між Русинами.

(Ковець).

«А отсе другий лист з Галичини, уміщений в почаївській Вістнику (Ч. 572 з 12. вересня):

«Ви знаєте, Отці, паломництво Галичан до Почаєва і Києва. Кожному з нас, що лишив ся дома, серце сильніше било, а якесь дивне чувство огортало нас, коли ми ждали на поворот наших братів. Они вернули. Ми оточили товпою нашого паломника і почали просити, щоби розказав нам, що дізнав ся він про наших, російських, щасливих побратимів, що не зазнали такого гнету, як ми тут в конституційній Австрії, під панованєм Поляків, що зборонюють нам ісповідувати нашу руську православну віру».

«Кожний слухає оповідача з напруженою увагою, кожний вглядає ся пильно в него своїм зором. О, дійсно, щасливі ті наші закордонні братя. А нас придали латинники-Поляки. Они ограбили нас з найсвятійших почувань, они відобрали нам православну віру, наслали нам езуйтів. Они обріхують нас, немов би стоміліонова Русь була схизматичною, рівною з єретиками, протестантами, кальвінами і т. п. Они уложили для нас окремі молитви, щоби ми молили ся про поворот православної Руси на правдину дорогу, с. є. на латиньство. Поляки зборонили нам називати ся тим іменем, яким величає ся стоміліонова Русь с. є. іменем „русській“. Они представляють нам наших братів в Росії як темних, диких варварів. Они зі своїм папою вже давно їх викляли і зборонили їм вступу до царства небесного. Але їм ще жаль тих грошей, які можна би зібрати з св. православної Руси і тому не лишають її спокою».

«Мимо сих перепон ми стоїмо сильно при нашій, св'ятій, православної вірі, ми все тямимо на наших братів в Росії, ми ждемо від них помочи, потіхи. Унія в нас лише на зверх, але серце наше чисто-православне. Наш нарід приходить до свідомости і скоро скине з себе сю тінь унії та отверто пристане до православної церкви. Доказом сего теперішнє помонництво. Ті сотки осіб з простого народа, що віддали Росію, стануть тепер апостолами, просвітителами угнетених своїх братів, а в найблизшій паломництві вишле Галичина не сотки, але тисячі своїх людей до чудотворного Почаєва».

Все те, додає „Przegląd powszechny“ дуже вимовне і хиба, як на початок агітації, достаточне. Але не лишень через кордон продає ся до Галичини православів. Приходить оно також сюди з поворотною еміграцією з Америки. На емігрантів Русинів жде в Америці з цілим засобом середників православна, російська місія. Діяльність сеї місії напруже на в високій степені. Нині числить вже

православів в Америці 200 тисяч ісповідників, в чім містить ся значний процент галицьких Русинів. Відного селянина оточує тут відразу рій прозелітів, стос брошур і писем, що загрожують в низкий спосіб унію, католицизм і Рим. Коли не помагають по тліки релігійні, то допоможуть політичні і національні. Тоді вихваляють агітатори панславизм та з емпазою голосять національну єдність Руси з Росією. На цілі сеї агітації шле російське правительство величезні суми, ставить церкви, вивіновує щедро духовенство, достарчає церковних знарядів, закладає російські семінарії для Русинів. Все те має тим більше значінє, що такі самі цілі мусять католики-Русини оплачувати з власної кишені. По кількох літах значна часть в сей спосіб утворених схизматиків вертає до краю і скріплює собою пропаганду, що йде за кордон. Одним з наслідків такої пропаганди є се, що в останних часах рускі емігранти з Галичини, що прибувають до Америки, оминають відразу уніятські церкви, а натомість стверджують громадно свою принадлежність до православія. В сей спосіб Галичина починає вже родити православів. Факт сей дає багато до думачя і повинен бути серед нашої опінії поважно зрозумілим. Про се в нас (у Поляків) загально нічого не знають. Для чинників, що рішають в наших, публичних справах, отвирає ся тут широке поле праці».

Англія миротворцем!

(+) Недавно тому „Daily Telegraph“ вельми жалував ся, що в певних політичних кругах посуджують Англію, мов би то она в балканських справах ворогувала проти Австро-Угорщини і намагала ся заколотити европ. мир та викликати воєнну розправу. Тимто сей дневник заявляє, що Англія була би рада стати в пригоді Австрії і допомогти їй, щоби видобула ся з сучасного скрутного положеня.

Огся заява визначного англ. дневника не згоджує ся одначе з дійсним станом, бо від якогось часу Англія слідить вельми зорким оком за австрійскою заграничною політкою і не тільки не відносить ся прихильно до нашої монархії, але навпаки безнастанно ворогує проти неї. Розгляньмо отже причини, які викликали се ворогованє.

Сего року літом приїхав корол Едвард, вертаючи із своєї «неполітичної» подорожи з Рівлю до Ішлю і тут домагав ся від цесаря Франц Йосифа, щоби наклонив цесаря Вільгельма, обмежити будову воєнних кораблів. Одначе, як за-

певняє Köln. Volkss. Ztg., дістав на се таку відповідь, що викликала у него сильніші наслідки, як маріенбадське ліченє.

Опісляж англійський комітет балканський під проводом Букстона почав на близкім Сході коромоли проти Австро-Угорщини. З того часу кожний майже день привоєв вїсти про воєнне зворушенє в Сербії і в Чорногорії та воєнний настрій сих країв звернений проти Австро-Угорщини.

Відтак розпочав ся в Туреччині бойкот проти Австро-Угорщини, а наслідком того з австро-угорського загр. министерство роблено рішучі представленя В. Порті, заохочуваній Англією, так що се могло було довести до поважного заколоту. Оже тоді дневник Тапін зовсім ясно признав, що тим усім кермує Англія. Сей дневник писав, що між Туреччиною і Австрією не може задлятого дійти до порозуміня, бо в Туреччині «мріють» про поміч Англії. Також інші турецькі дневники не виссали собі з пальця сего, наколи они писали, що англійський амбасадор в Царгороді перебував прямим переговорами між Австрією і Туреччиною. Нема сумніву, що як раз він причинив ся до тих мрій, які зродили ся в турецьких головах про можливість англійської помочи. Нині се вже виявило ся, що міродатні турецькі личности прямо оплачувзно, щоби не залишали бойкоту проти Австрії та що й великий везір Кіяміль-баша пособляє англійській політиці проти Австрії й Німеччини.

Так само не зможуть сего заперечити з англійського боку, що голова льондонського комітету балканського Букстон пересправляв у Білгороді та що сі пересправи зовсім не мали признах для Австрії намірів. Про сі пересправи знала також дуже добре й Чорногорія і наслідком того виступила з домаганнями про областну винагороду. Сербія, що доси пустками світила в своїм скарбі, нараз орудувала такими засобами грошевиими, що могла ще значну звишку на воєнні приготування дати Чорногорії. Хтож инший міг так допомогти Сербії, як не „миролюбива“ Англія? Наколиб Англія не пособляла Сербії й Чорногорії, не малиб они відваги так завзято виступати в часописях проти Австрії, а треба зазначити, що се завзяте сербського і чорногорського дневникарства нічим не різнить ся від різких нападів англійської печати. Нема отже найменшого сумніву, що Англія має в усім тим свою руку, а се задлятого, бо она має важні народо-гос-

подарські інтереси на Балкані і тому й не вагає ся принести задля того великі навіть жертви. Особливо розходить ся Англії о те, щоби заволодіти сербською торговоцею, на котрій доси перше місце занимала Австро-Угорщина, яко найблизша сусідка. В тій цілі пособляє Англії також змаганю Сербії до прямої зєлїзничої злуки з морем через Чорногору до Адрийского моря. Сербія рада би видобути ся з обіймів народогосп. дарських Австро-Угорщини і числить в сій справі на поміч Англії.

Англіїські дивніки, а між тими і ліберальний «Daily News» виступає з найострійшими докорами проти міністра Ізвольского задля мнимої єго прихильности для Австрії й Німеччини. Сей дивнік докоряє Росії, що керманіч заграничної політики російської лише тоді оглядає ся на Англію і Францію, як треба зтягнути якусь позичку.

Так само ніхто инший лише Англія намагала ся спонукати президента франц. республіки і царя, а також французку і російську управу заграничної політики, щоби спільно домагали ся від Австрії пояснення про нагромадження війська в Босні на сербській і чорногорській границі. (Як ми недавно звіщали, відказала Франція сему домаганю Англії).

Окрім того розійшли ся з Білгороду доволі певні вісти, що секційний шеф Спалячкович виїхав з поруки королевича Юрія до президента льондонського балканського комітету Букстона до Царгороду і звідтам мав привезти зовсім готовий вироблений план наїзду Босни і що після того плану Сербія мала виконати сей наїзд.

Спалячкович мав крім того привезти значні грошові засоби а се тим більше імовірно, що сей балканський комітет цілими роками давав грошові засоби, за які Сарафов організував македонські революційні ватаги.

Так само ніхто инший, лише Англія розпочала завзятую боротьбу проти міністра загр. справ бар. Еренталя задля того, що він посьмів без дозволу Англії довершити злуку Босни й Герцоговини.

Свою миролюбивість і прихильність для Австрії виявила Англія також сим способом, що з підмогою дивніка «Daily Telegraph» піддала Туреччині раду, щоби она за грошеву винагороду відступила частину Санджаку з Новим Базаром. Ся область мала би відтак дістати ся Сербії або Чорногорі. Отся рада має таку саму ціль, як сербські і чорногорські домаганя о областну винагороду, котрі зовсім схожі з намірами англійского правительства. Колиб іменно Австро-Угорщина була відтята від непосредної сумежности з Туреччиною, тоді втратилаб весь вплив, який може мати на Санджак і Македонію, тодіб она була зовсім виперта з західної області Балканського півострова Альбанією і Македонією і втратилаб там політичне і народогосподарське значіння.

Той сам Daily Telegraph виступає різко проти австр. угор. наслідника пре-

стола, архієп. Фердинанда а Augsbürger Post Ztg поясняє причини сих напастих вельми цікаво: «З англійских напастих пробиває ся «жаль по втраченій любови». Ще сего літа намагала ся Англія сирениними голосами відтягнути Австрію від союзу з Німеччиною, і втягнути її в обійми західних держав. Король Едвард уміє знаменито залицяти ся і робив в тій цілі всякі намаганя, щоби все досягнути, але дарма. А се болить і спонує до пімсти. А тепер можна так добре пімстити ся і загорнути ся плащем політичної моралі та зробити при тім добрий інтерес на Сході! Тут лучив ся добрий інтерес, а де інтерес злучений з завистию, там Англія годна довести до крайности. Нема нічого поганішого, як напасти Daily Telegraph а і инших англ. дивніків на австро-угорского наслідника престолола.

В тій справі они не лише в усіх трьох британських королівствах але й в Австро-Угорщині досягнули незвичайн. успіхи. Ческих радикалів підмовили они прямо до зради династії, Сербію і Чорногору пхнули на ховзку дорогу мрії єї намагали ся в Босні викликати повстанє.

А після всего того сьміє Daily Telegraph заявляти, що Англія рада би стати в пригоді Австрії, щоби їй допомогти видобути ся з сучасного скрутного положення. Якеж се лицемірство і фарисейство!

Папський повілей в Станіславові.

Дня 16. грудня 1908 відбув ся в Станіславові торжественний концерт ювілейний в честь Єго Сьвятости Папи Пія Х заходом українсько-руських товариств. Програма була така: 1) Військова оркестра відіграла Россійского «Stabat Mater dolorosa», Варламова: «Ангел» і Вебера: «Молютва». 2) Директор рускої гімназії др. Сабат виголосив відповідну промову. 3) і 6) Мшаний хор під проводом ц. к. курата військового о. В. Меренькова відспівав в супроводі фортеп'яну твори Бортнянского на 8 голосів: «Слава во вишних Богу» і «Тебе Бога хвалим». 4) Сольо скрипкове в супроводі фортеп'яновім пані Гузарової з Галича. 5) Маленька дівчинка віддеклямувала відповідний стих Папі Римському від руских дітей. 7) Кінцеве слово. — Чистий дохід призначено на будову нової церкви в Станіславові.

Піднести належить, що старанєм о. Меренькова коменда залоги місцевої в дивнім розказі особним avisо відкликала заповіджений на той день відчит в військовім касині та запросила всіх офіцирів з родинами на наш концерт, а командант 58. п. п. дав нам оркестру безплатно. Між запрошеними гостями був також тутешний староста і президент суду радник двора Саганек. Комітет зложений з делегатів усіх українсько-руських товариств під проводом п. радника Карановича учинив всьо, щоби концерт випав як найвличавіше.

Велика сая театральна товариства музичного переповнена інтелігенцією. Партер стоячий заняли рускі гімназиста. Крісла і фотелі заняла старша і молодша публіка. На переді засів єпископ з капітулою і запрошеними гостями. Льожі заняті переважно інститутами. Сцена умянена цвїтами. Між зелению портрет Пія Х. Хвиля радісна і імпонуюча.

О 6. годині оркестра виконув першу точку без закиду та настроє аудиторію тихою та поважною гармонією відповідно до хвилі. З напруженєм ловить слухач кождий мотив музики й кождий момент того вечера, щоби не пропустити не використавши, не натїпивши ся. Бесідник др. Сабат в недовгій але майстерній мові виказав краснорічиво сердечні відносини між Папою а Руснами і як формою так змістом промови заповнив найбільших бесідників Станіславава. Великим вкладом і великою силою атракційною були виступи величавого хору, що відспівав зі зрозумінєм і силою згадані класичні могучі твори Бортнянского, що в історії музики становлять перехід від італійської до рускої церковної музики операючи ся на т. зв. західнім Strenger Kirchenstil Палестрини. Около 100 людей стануло на сцені і виконало поважне та взнесле «Слава во вишних» і «Тебе Бога хвалим», представляючи неначе символ всенародного гимну. Виконанє вказувало, що се діє ся не для людей і не для слави, а для ідеї. Ясно було, що ми дужі вірою, не гірші від инших, а тільки від одних відорвані а другими ігноровані, — безталанні. Дуже милою і симпатичною точкою була деклямація дитини «Папі Римському від руских дітей», виконана гарно. Ся точка для мене незабута.

Отсе побіжний перегляд того памятно. о вечера. Пережиті вражіння того концерту годі описати. Треба було видіти, як палало радостію і пієтизмом кожде око. Як у кождого віддих запирав ся, щоби хвилюки одної не пропустити, ані одного тону, ніже слова. Як всі горіли одним желанєм, щоби як найкраще випала ся маніфестация. То не були поодинокі слухачі за білетами, то була одна велика душа, одна родина — Русь католицка станіславівска з одною радостію і одною думкою. Religat nos religio omnipotenti Deo.

І дійсно як в приготованях так у виконаню концерту взяли участь всі українсько-руські товариства ріжних напрямів і ріжних ярівіших і лагіднійших відтінків. А помимо того, що концерт відбув ся без жадної асисті безпеченьства і був приступний для кождого, видко було у всіх як найліпшу волю і старанє, з найбільшим піднесенєм духа від початку до кінця, так що в кінцевім слові Преосьв. Єпископови не остало нічо більше, як тільки зі слезами в очах висказати свою радість словами: «Благословен Бог, котрий посилав мені потішенє в моїх смутках». В тій мові Преосьвященний сконстатувавши, що ми ще не зійшли з терену історії, а маємо сповнити велику задачу, візвав до жертви, одинокої підойми, за приміром Папства, що від катакомб аж по нині за хрестом несе жертву і за хрестом в тяжких хвилях не пониженєм і не терором, а протестом і працею культурною іде до ціли; а відтак подякувавши за вирази любови і вірности до Папи, уділив всім присутним апостольского благословенія надісланого Папою для «amantissimi Rutheni» у відповідь на нашу телеграму. М.

НОВИНКИ

— Календар. В п'ятницю: руско-кат.: Спиридіона єп.; римо-кат.: Родж. І. Христа. В суботу: руско-кат.: Євгенія, Ореста; римо-кат.: Стефана Првом.

— Де Мати Божа стояла... На Марійській площі у Львові находила ся керниця, яку украшувала артистична камінна статуя Пресьвятої Діви. Нині уміщена ся статуя на розі Гетманських валів, бо Мати Христа, Божого Сина, мусіла, за дозволом латинської духовної влади уступити місця поетови польского народа, Ада-

мови Міцкевичеви... І там, де станула коломна Міцкевича, а де перед кількома роками вірні слали свої молитви до Пресвятої Діви, там нині збирне місце всіх шумовин, які видав польський парід. Там проголошує ся засади, що стоять в разячій суперечности з суспільним ладом, там величає ся всепольська молодіж поганим вчинком зобидження одного з найкрасших синів польської суспільности, там місце для проголошування ненавистних промов супротив всіх, що сьміють інакше думати, як всепольські агітатори. А публіка плеще в долоні і апробує сі ненавистні промови і самовеличання. А там недавно Мати Божа стояла і простягала руки до всіх, що шукали в Ней потіхи і помочи... Чи се не кара Божа?...

— **Розкрадуть, ей Богу, розкрадуть!** Наші Москвичі се дійсно „жебручій русській народъ“. Они уміли так гарно влакати перед гр. Бобринським, що сей помістив в „Новім Времени“ відозву, щоби основоувано в Петербурзі, Москві та Київі „общества“, які мали би на меті збирати „подавня“ на нещасних „русскихъ, галицкихъ юношей“, бо і Прусаки (!) і Поляки (!) і австрійський ряд підмагають лише українофілов. В Київі основують вже таке общество великорусский маловчений проф. Фльоринський і „русській хахолъ“, др. Юліян Яворський. І підуть „подавня на капейке и на гривенніку“, бо рублів „галицко-русские“ не варті. Колиж би прийшли і більші суми, то заки дійдуть на „подавня“ для бурс, половина їх щезне по дорозі. Відома предсі річ, що мільон рублів, присланий міністром Вишнеградским на бл. п. крилошанський банк, потонув відразу в кишнях всяких директорів, ліквідаторів, касирів, свідиків etc., а на ратоване селян, задовжених в крилошанським банку лишили ся. ліцитації. Так господарить „русській народъ“ в Галичині.

— **Справа пам'ятника Шевченка в Київі.** З приводу засідання київського комітету в справі збудовання пам'ятника Т. Г. Шевченкови д. Могилянський в „К. В.“ пише ось що: „Нам здає ся, що комітет передчасно заняв ся питанням про те, скільки коштівати ме пам'ятник, визначивши необхідну для збудовання его суму „по приблизительному подсчету въ 60.000 р.“ (16 т. уже зібрано, а 44 т. є надія зібрати). Єдине, про що тепер треба дбати всім, хто бажає допомогти збудованню пам'ятника великому українському поетови кобзареві, се збирати жертв. Для успішного збирання треба як найширше сповістити відомости про збирання грошей, найчастійше про него згадувати, як найширше публікувати завідомлення про зібрані гроші, засновувати маленькі комітети для збирання жертв. Полтавська губернска земска управа розумно й енергічно взяла ся до праці (зазначимо гарну думку видати переписні листки, прибрані портретом поета з поклоном до жертвованя) і її повинно підтримати все громадянство, печать. Щоби назбирати поважну суму, потрібна дбалість і пильність. Коли з самого початку діла — кажу про початок, бо ледве минув рік з того часу, як полтавська земска управа зробила широкую публікацію, — коли з початку діла уже зібрано 16.000 карб., то з певністю можна сподіватись великих сум, як що не зменшувати меть ся енергія комітету для збудовання пам'ятника. Пам'ятник можна поставити, розуміє ся, й за 60 т. карб., можна збудувати его й ще дешевше. Але пам'ятника Шевченкови у Київі — справа такої ведичезної громадської, національної ваги, що наперед рішати за мужливих жертводавців, що они дадуть тільки 60 т. карб., не приходить ся. До пятидесятилітних роковин смерті поета збудувати ему пам'ятник навряд чи можливо (зостає ся менше 3 роки), але до столітних роковин его народження (25. лютого 1914 р.) пам'ятник повинен бути готов. За сі найближші два-три роки конче треба напружити всі зусилля на зібране жертв. Тепер зібрано 16 т. карб., а чи багато дав сам г. Київ, его не українська демократична інтелігенція, а его торговельні вищі верстви людности? Що зробила й київська городска дума? Ми ставимо такі питання через те, що пам'ятник насамперед повинен

прикрасити г. Київ. Якого его збудують, таким він лишиться на довгі, довгі століття. Треба, щоб те, що буде ся, відповідало тому, чий геній хотять увіковічнити мідю та бронзою. Я кажу так через те, що в компетентних художественних гуртах вважають, що сума потрібна для збудовання пам'ятника Шевченкови, повинна багато більша, ніж 60.000 карб. Будем же збирати жертви, будемо щодня ширше й розносити вісти про національне українське сьвято — увіковічення великого генія нації... Нехай відгукнуть ся всі, до кого дійде заклик до жертвованя, нехай принесуть свої шаги хлібороби і свої сотні та тисячі карбованців люди заможні; нехай обзвуть ся Українці і Велико- та Біло-руси й Славяни, взагалі нехай відгукнуть ся всі, „кто неравнодушенъ къ тѣмъ великимъ завѣтамъ, котрымъ словомъ художественнаго генія служитъ великій поэтъ“. „Нехай же київський комітет, гласні київської думи, київське громадянство, вилізова київська преса, нехай весь Київ, всі Киїни — енергічно беруть ся за діло збираня жертв. На долю Києва випала велика й завидна честь — бути прикрашеним великим пам'ятником... Нехай ме він виявить себе достойним сієї великої чести“... Таким гарячим покликком закінчує добродій Могилянський свою статю. Розуміє ся, що послухати ся розумного щирого голосу публіциста для Києва булоб найнатуральнійше. На жаль ми не тільки не бачимо в місцевих впливових сферах спочуття дорогому для всіх нас ділові, а як раз навпаки. Чорносотенна печать, як в. пр. „Кієвлянинъ“, баламутить людність поширюючи цілком неправдиві звістки про те, ніби дозволу на збирання по всій Русі жертв на пам'ятник Шевченкови ніколи не було дано... Місцева губернска земска управа також виявила своє вороже відношенє до сеї справи. Про інші верства місцевої людности і говорити не приходить ся.

— **Русини а намісництво.** В останних часах брукові польські дєвники алармують польську суспільність, що галицкому намісництву грозить велике небезпеченство, бо там приймають самих тільки Русинів на урядників. Супроти того вчерашна урядова Gazeta lwowska заявляє, що при приймаю до служби в намісництві не робить ся ніякої різниці між кандидатом Поляком і Русиним і наводять числове зіставленє принятих там в сім році до урядничої служби, а се: в концептовій службі 16 Поляків, 1 Русин (більше кандидатів не зголосило ся); в технічній відділі 20 Поляків, 4 Русинів; в рахункозім відділі 16 Поляків, 3 Русинів; в санітарній службі 2 Поляків і 1 Русин; в ветеринарній службі 2 Поляків, в маніпуляційнім відділі канцелярийних урядників 7 Поляків, 1 Русин; дїюристів 34 Поляків, 8 Русинів; разом 97 Поляків, а 18 Русинів.

— **„Чудотворний лікар“.** Справа д-ра Польончика, який лічить хорих при помочи загінотизованої дівчини, стає інтересною своїм дальшим оборотом. Др. Польончик або устоїть ся при своїм докторскім титулі, або повандрує перед судові кратки. Др. Польончик міг вже давнійше оправдати ся із свого містичного способу лічення, бо директор гол. шпиталю у Львові др. Ст. ржевський радив ему продемонструвати в шпиталі перед комісією лікарів своє ліченє. Однак др. Польончик не явив ся на кількох в тій цілі умовлених сходинах. Тепер, коли лікарска палата, виточила ему дисциплінарку, він буде мусів пописати ся своїм спиритизмом. Провіренє ставленя діагнози при помочи „медіум“ має відбути ся в той спосіб, що „медіум“ буде згадувати в шпиталі, що бракує сему або тому хорому лежачому в другій кімнаті. Коли „медіум“ виявляє ся добре із сеї задачі, то лікарска комісія прийме сей факт до відома а дослідженє его полишить науці; колиж ні, то д-ра Польончика потягнуть до судової одвічальности. До комісії належить цілий виділ лікарської палати, лікарі психіатри др. Кольберггер, проф. Прус, Гальбан, др. Мазуркевич і директор шпиталю др. Старжевський. Тимчасом в часописах появляють ся подяки і признаваня

для д-ра Польончика за виліченє з хвороби Якийсь п. Люкевич зі Скольного заявляє в Dzienn. pol., що др. Пол. вилічив его з неврастенії і катару жолудка, а его крєвничку з „табес“, то що др. Пол. не здерав своїх пацієнтів, а неодному бідному сам помагав матеріально.

— **Вплив величини кусників вугля на видатність теплоти.** Щоби розслідити залежність між величиною кусників вугля тої самої відчини і здібностию его до огріваня, В. Альбот перепускав уголь через сита в очах неоднакового розміру, через що одержав кусники сімох різних великостей. Коли окрухи угля мали 6 міліметрів грубости, зужиткованє виносило 30 проц. цілковитого, при подвійности т. є 12 мілім. зужиткованє дійшло до 60 проц., а коли грубість побільшилась до 18 мілім., степенъ зужиткованя доходив до 70 проц. При ще більших грубостях окрухів вугля почав степенъ теплоти зменшати ся знов так, що для грубости 32 мілім., обнизив ся знов до 60 проц.

— **Двоголова дитина** вродила ся оноді в Лучинцях, рогатинського повіта, тамошньому селянинони Яцкови Дикому. Дитина була жєньського пола, мала дві головки, а впрочім була нормально розвинена і прийшла на сьвіт нежива. Сільска баба-повитуха перелякала ся на вид двоголової дитини так, що єї безрадність з переляку мати дитини здаєсь переналатить житєм.

— **Каригідна реклама.** Монахійський книгар Гантер для зареклямованя ново виданої книжки розіслав 400.000 анонімних листів до різних людей в Німеччині, повідомляючи їх, що є вмішані до одної скандальної справи, а вияшенє найдуть в названій книжки. Багато осіб спіймало ся на ту рекламу і купили книжку. Колиж не нашли там про себе ніякої згадки, заскаржили книгаря до суду. Хитрого обманця суд увязнив.

— **Перевіз мяса у Львові.** Магістрат м. Львова зарядив, що при перевозі мяса, товщу, костий і т. п. в окрузі міста Львова з поліційно-санітарних причин, належить придержувати ся отсих постанов: Мясо вільно перевозити лише в возах чистих, замкнених, вибитих лінковою бляхою в середині, з написом фірми властителя. На мясо не вільно нікому сідати. При ладованю мяса не вільно его брати нечистими руками. Особи навіщені якою пошестною або скірною недугою, або нечисто одягнені, виключені є від ладованя або транспорту мяса. Худоби і мяса не можна перевозити тим самим візком. За переступленє тих постанов загрожено карою на основі розпорядку міністерства з дня 30. вересня 1857 р. ч. 198. В. з. д.

— **Гумористичний кутик.** Один Американець розповідає: Я мав дуже мудрого пса. Від якогось часу не хотїлось ему вже лежати на землі, лиш ліз на софу і там спав. Одного дня застав я его на софі і набив за те. Коли на другий день я знов вернув до дому, пєс лежав вже на землі, лиш чогось недовірливо споглядав на мене. Я зараз здогадав ся, що у пса нечиста совість; мацаю софу, а она ще тепла. Я знов пса набив. На третій день хотів я перекопати ся, чи пєс запам'ятав собі науку, вернувши домів заглядаю для того крізь дірку від ключа, щоби перекопати ся, де пєс лежить. І поміркуйте собі! Собака видко зачув мої кроки, зліз чим скорше з софи, сів собі перед нею і дує, щоби місце чим скорше застигло.

Оповідки.

— **Дальший репертуар руского театру в Дрогобичи.** (Саля Міска. Початок 7. вечер. Білети продає раніше „Народна Торговля“).

В п'ятницю дня 25. грудня „Хата за селом“ народна драма зі співами і танцями в 5 діях перероблена з повісти Крашевського.

В суботу дня 26. с. м. „Галька“ опера в 4 діях Ст. Монюшка.

В неділю дня 27. с. м. „Запорожець за Дунаєм“ народна оперета в 3 діях Артемовського, закінчать „Вечерниці“ Ніцінського.

Ві второк дня 29. с. м. „Мари“ голосна родинна драма в 3 діях Г. Ібсена.

В середу дня 30. с. м. „Фавст“ опера в 5 дійх а 6 відслонях К. Гунода.

— **Продаж переписних листків** виданих з нагоди ювілея цїсаря Франц Йосифа I кінчать ся з днем 31. грудня 1908. Від того дня не буде можна купити ювілейних листків, ані в урядах поштових, ані у продавців поштових значків, однак листки перед тим днем закуплені і в руках публики знаходячі ся не будуть виключені від пересилки аж до хвилі, котру означить ся пізнійше. Продавці поштових значків можуть не продати по день 31. грудня 1908 засоби ювілейних листків в поштових урядах вимінати на інші поштові значки рівної вартости лиш до дня 5-го січня 1909 р.

— **3 Лопатина.** З нагоди 40-літнього ювілею „Просьвіти“ відбуде ся в Лопатині дня 27. грудня с. р. заходом членів читальні „Просьвіта“ в читальняній салі о год. 7. вечером концерт з такою програмою: 1) Вступне слово, 2) І. Воробкевич: а) Пробудилась Русь, б) Вечір, муж. хор.; 3) Т. Шевченко: Кавказ, декл.; 4) В. Матюк: Веснівка, дует з акмп. форт.; 5) Д. Січинський: VI. Симфонія М. Вербицкого форт. сольо; 6) О. Нижанковский: Ах деж той цвіт, тенор. сольо з акомп. форт.; 7) В. Матюк: До рускої пісні, мужеский хор.

— **Іменованя.** Податковими офіціалами в Х кл. ранги стали іменовані отсі податкові асистенти: Мих. Глищак, Фр. Новак, Вл Ербан, Лаз. Вальтук, Бр. Маслякевич, Бр. Шиндлер, Олек. Колянковский, Меч. Годаковский, Ф. Сєкержинський, Вас. Корба, Вл Вальковский, Яроsl. Сінгалевич, Йос. Стилінський, Меч. Панцевич, Т. Лонкевич, Ів. Гаргуля, Ів. Енкот, Вал. Піотровский, Р. Гецлік, К. Вечерда, Т. Росдорфер, Ф. Штавр, Ж. Куцяра, Й. Немчевский, Меч. Блїй, Р. Покорни, Вл. Вісньовский, Олек. Смольницький, Ігн. Стадніченко, Вол. Сроковский, Л. Кашуба, Фр. Вольф і Ів. Дронович.

— **З залізниці.** Ц. к. Дирекция залізниці державних у Львові оголошує в „Газеті Львівській“ розписанє оферт на доставу частий складових до пальників роналових для 695 льокомотив.

Кость Курилло.

Письмо з Америки.

(Дальше).

New-York 5. XI. 1908.

Щоби подати хотьби побіжний огляд Нью-Йорку, треба конечно освоїти ся з його відмінним житєм та з олівцем у руці ходити і записувати собі те, що паде в очи, бо тут в кожній ділянці, на кожній вулиці така безліч гарних, часто клясичних будівель, така скількість цікавих моментів, які надають ся під обсервацию і опис, що приглядаючи ся одному, забуваєть ся про друге.

Звязь льогічна велить почати від історії:

New-York або Greater New-York, як тепер часто його називають, є найбільшим містом на світі по Лондоні, та займає перше місце у світовій торгівлі. Побудований на New-York Bay лежить він менче більше на тім самім поясі що Неаполь. Складаєть ся на нього пять торговельних точок: Manhattan, The Bronx, Brooklyn, Queens і Richmond. Число мешканців перевищає нині чотири мільони, се щось стільки, як Русинів в Австрії. Коли хочемо мати повяте про поверхню, яку займає Нью-Йорк, помножїм лишень довготу його 56 км. з шириною 30 км., а се число кїлометрів квадратних покаже нам сю байонську поверхню. Нью-Йорк се властиво ряд більших і менчих островів, розспланих здовж Bay. Південна часть міста — старша, неправильно будована, несиметрична о вузьких, тісних а многих вулицях, робить вражінє старого Відня. Усі дома майже гіперболїчно об-

саджені різними „Bureaus and Bussines“. Від 13-тої вулиці на північ (13-th-street) зачинаєть ся симетричне, гарне, нове, широко просторе місто о дійснім вигляді двацятото віку, та лишень в сїх місцях, де об беріг дивне, все граюче бьєть ся море та лиже підвални цементові великанів камінних, там прибирає воно каблучні форми і лінії. Ну... се є конечностію. При своїй величині добре розумїє Нью-Йорк квестію гігієни та не жалувє площ на парку повні гарних, богатих гиллем і листями дерев, де нарід по праці міг би спочити та відітхнути на гарних автоматично зачиняючих ся кріслах і лавках. Середина міста се пята евня (Fifth Avenue), в котрій містять ся найважнійші державні будинки і мешканя властивї американої аристокрації. Усі ньюорські острови враз з Нью-Йорком на властивій емлї звязані є у одно всецїльне товариство, на котрого чолї стоїть, в дійсности добрий, державний режим.

„New-York-port“ або іначе „Upper-Bay“ є найліпшим портом на світі, та завдяки йому, заняв Нью-Йорк таке високе становище і дійшов до найбільшого торговельного значїня. Приїзд і відїзд пароплавів відбуває ся на North-River біля 23-тої вулиці (23-rd-street), на East-River біля Grand-street і на противній сторонї New-Jersey, де може своєю глумбиною на те дозволяє.

В історії Нью-Йорку, чи в історичному його розвитку, можна часто стрїнути імена, звїсні в європейській історії. І так около 1524 року приплив тут славний в свій час флорентинець Giovanni da Verasanno, але ще не в тоді починаєть ся істория Нью-Йорку. Дперва в 1609 р. з прибутем Генрика Гудсона (Henry Hudson) прибувають туди що раз частїйші еміграції з Голандї, Англїї, а займаючи поодинокі острови, чи то дорогою насильного забору, чи то дорогою кунна, гуртують ся з перші корпорації, котрі мають становити колїсь сей хвальний Нью-Йорк. І так бачимо далї імена: Peter Minnewit, Peter Stuyvesant, Nicbells, Edmund Andros'a і т. д. Нью-Йорк отримав своє імя від англїйського князя York'у (т. є король Яків II). До важних моментів історичних Нью-Йорку можна зачислити р. 1741, коли вибухло повстанє негрів, що займали половину населеня тодішнього Нью-Йорку. В році 1776 було обляжене місто Washington om, але свободу одержало оно дперва 1784 році Від 1785—90 р. було оно столицею незалежного режиму. Та від сїх днів з кождою майже хвилиною оно росте і росте, сильнє стає чим раз більше могучим і набирає шораз світоного значїня а вкінци доходить до сего, чим є нинї.

(Дальше буде).

Телеграми

в дия 24. грудня.

Відень. Президент угорского кабинету др. Векерле мая вчера довшу конференцию з мін. Еренталем і вечером відїхав до Будапешту.

Будапешт. Стан здоровя мін. Кошута, який терпить на запаленє нервів, сильно погіршив ся.

Берно мор. Дневники доносять, що виковний виділ чєско-моравскої поступової партії ухвалив 7-ма голосами проти 4 злуку того сторонництва з моравско чєскою, народною партією.

Тегеран. В турецькій амбасаді схоронило ся 400, а в австро-угорській 100 ворохобників, які бовять ся мести шаха.

Не жартуй, дуже красна мазурка на фортепїан Й. Лопатинського. Цїна 70 сот. Дїстати можна у всіх книгарнях. (4—50)

Colosseum
в пасажи Германів
при ул. Соляшній у Львові.
Нова сензаційна програма
від 16. до 31. грудня 1908.

Щоденно о 8. год. вечер представленє. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пятниці High-Life представленє. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5

Др. К. Леваковський
Львів, пл. Талицка 7. (заг Централь. кабархєю).
Витяганє, пльомбованє, вставлюванє зубів
без болю.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках торговлях і крамницях лишє туток і паперців з першої галицко-рускої фабрики Євгена Білінського в Збаражї.
З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурситов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по свьязцєниках.
Держїм ся поклику:
Свій до свого!

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:
1) Розважаня про терпїня І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Цїна 1 К без п. пер.
2) Розважаня про терпїня І. Хр. для шкільних дїтїй. Ул. о. Ев. Гузар. Цїна 50 с. без п. почт.
3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Цїна 40 сот. без п. почт.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновєць	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновєць	—	—	—	—	12:20
Станіславава	5:40	—	—	—	—
Коломиї.	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночи
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновєць	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновєць	—	—	—	—	2:50
Станіславава	—	—	—	2:40	—
Коломиї	—	—	—	6:08	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35†
Янова	6:58	9:15	1:35†	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35†
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспїшні поїзди печатанї товстїм друком. — Поїзди їдучі лишє в неділі означенї †.

